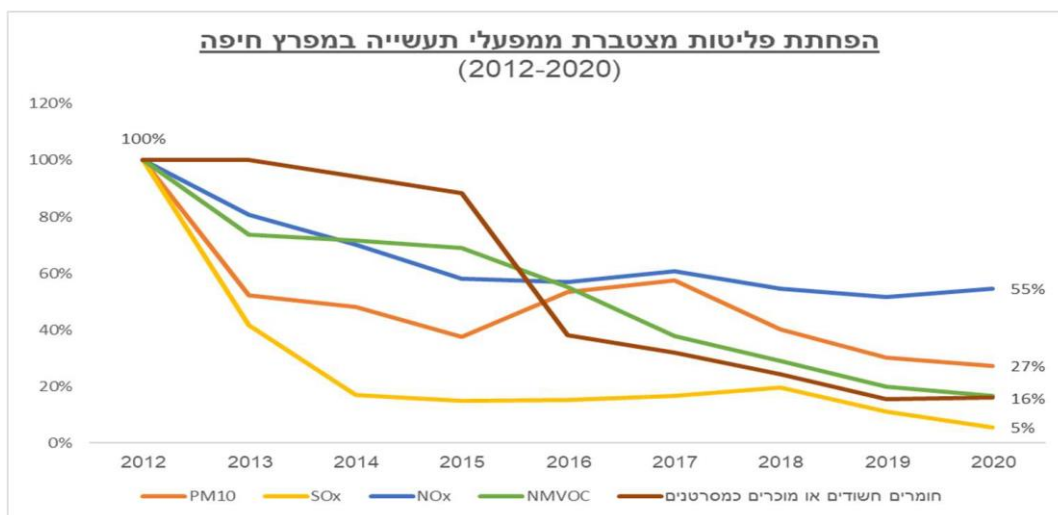

15 נובמבר, 2021
י"א כסלו, תשפ"ב

נייר עמדה - התאחדות התעשיינים
תרומת התעשייה בהיקף פליטות לאוויר באזור מפרץ חיפה
לקראת דיון ועדת הבריאות של הכנסת בתאריך 16/11/2021

1. התעשייה הכימית בכלל, ותעשיית מפרץ חיפה בפרט, השקיעה בעשור האחרון השקעות עתק אשר הביאו להפחתה דרמטית בפליטות מזהמים. מניתוח דוח מפל"ס האחרון עלה כי באזור מפרץ חיפה חלה הפחתה בפליטות מזהמים של 45% עד 95% במצטבר מאז שנת 2012 ועד היום.

שם המזהם	הפחתה במהלך 9 השנים האחרונות (2012-2020)
חלקיקים נשימתיים (PM10)	-73%
תחמוצות גופרית (SOx)	-95%
תחמוצות חנקן (NOx)	-45%
תרכובות אורגניות נדיפות (NMVOC)	-83%
חומרים חשודים או מוכרים כמסרטנים	-84%

2. יובהר, כי הפחתות אלו בוצעו על אף שחלק גדול ממפעלי מפרץ חיפה טרם חובר לגז טבעי, וזאת בשל עיכובים מצד חברות החלוקה אשר פועלות מטעם רשות הגז הטבעי. השלמת חיבור כלל מפעלי המפרץ לגז טבעי תביא להפחתה נוספת בפליטות מזהמים לאוויר, ולצמצום נוסף של השפעת פעילות המפעלים על המצב הסביבתי בעיר חיפה.

¹ בהקשר עליות מסוימות בשנים 2019-2020, יצוין כי העלייה בפליטות תחמוצות חנקן נובעת בעיקר מעליה של 19% בפליטות מתחנת כוח חיפה, בה הוחלפו מערכות הניטור בארובות ועודכנו נוסחאות הכיול גם לכך שיבטאו את עבודת היחידות בטווח עומסים רחב יותר. עליה בפליטות החומרים החשודים או מוכרים כמסרטנים נבעה בעיקר מגידול מסוים של מפעל גדיב כימיקלים

איגוד הכימיה, פרמצבטיקה ואיכות הסביבה

3. על-פי דו"ח שהוכן באוגוסט 2020 עבור המשרד להגנת הסביבה, המתייחס לפגיעה הבריאותית הנובעת מזיהום במפרץ חיפה, עולה שהיקף התמותה מפעילות תחבורתית (לא כולל פעילות נמלית ורכבתית) הינו **פי שבע (!)** גבוה מאשר תמותה הנובעת מפעילות תעשייתית.
4. **כיום, עלות הנזק הסביבתי הנגרם מפליטות מזהמים מכלל מפעלי התעשייה במפרץ חיפה מהווה 10% בלבד, לעומת 59% של התחבורה הימית ו-27% של התחבורה היבשתית.**
5. יודגש, כי התעשייה בחיפה פועלת כבר כיום בפיתוח וייצור של מוצרים אשר מביאים להפחתה דרמטית בכלל הפליטות לאוויר (בדגש על הפחתת פליטות מתחבורה) – לא רק בחיפה אלא בכל הארץ. לצורך ההמחשה, המשך מאמץ של התעשייה להפחתת הפליטות רק בשנה האחרונה (שנות דיווח 2019-2020) הביא לירידה של 3.25% בעלות החיצונית של זיהום אוויר שמקורה במפעלי תעשייה באזור מפרץ חיפה המסתכמת בהפחתה כוללת של כ-8 מ"ח בנזק הסביבתי והבריאותי הנגרם מתעשייה (כ-235 מ"ח בשנת 2020 לעומת כ-243 מ"ח בשנת 2019).
6. לאור משקל התחבורה היבשתית והימית ב"תרומה" לזיהום הסביבתי בחיפה, הרי שתוכניות חלופיות, אשר תגדלנה את היקף התחבורה במפרץ, תביא בהכרח **להרעה משמעותית בזיהום האוויר ולגידול בתמותה האזורית**, ובוודאי שלא לשיפור מצב התושבים.
7. יתרה על כן, ההצעה המקורית של רמ"י אשר עמדה על שולחנה של ועדת המנכ"לים, מתבססת על הנחות, נתונים ומתודולוגיה לקויים, כפי שבאו לידי ביטוי בדוח מקינזי. על-פי דו"ח שהוכן עבורנו על ידי חברת IHS עולים ליקויים משמעותיים בדו"ח עצמו ובאופן בו הוא מקבל ביטוי בהצעות שהוצגו בעבודת רמ"י.
8. תקופת הקורונה רק חידדה שכאשר העולם נמצא במלחמות סחר על חומרי גלם, תלות בייבוא הוא הדבר האחרון שמדינת ישראל צריכה. הייצור המקומי הוא עוגן אסטרטגי, בטחוני ומדיני, המאפשר את הייצור העצמי והנעת הכלכלה גם בעתות משבר או מלחמה. לתעשייה בחיפה תרומה אסטרטגית להבטחת צרכי השוק המקומי בשגרה ובחירום.
9. תעשייה זו מספקת חומרי גלם למאות חברות שונות במשק, רובן בפריפריה, במגוון רחב של תעשיות ותחומים, ביניהם תחום הבניה, התשתיות, הבריאות, הפלסטיק, המזון, החקלאות והאנרגיה. חברות אלו נסמכות על האספקה הסדירה ועל זמינות המוצרים אשר מיוצרים בשוק המקומי, וסגירת פעילות ייצורית זו תגרום לפגיעה בחברות בתחומים אלו.
10. תרומה הכוללת של התעשייה הכימית במפרץ חיפה לכלכלת ישראל בשנת 2019 נאמדת בכ-3.8 מיליארד ₪, המהווים כ-0.6% מהתמ"ג בישראל, ותרומה ישירה ועקיפה לתעסוקה נאמדת בכ-25,200 מועסקים בישראל, מתוכם כ-3,000 תושבי עיר חיפה.
11. יש חלופה נוספת לאזור מפרץ חיפה: מדינות רבות בעולם המפותח השכילו לשמר אזורי תעשייה כבדה בסמיכות לערים מרכזיות (גרמניה, הולנד, בלגיה, ונוספים). אין כל סיבה שלא לקיים מציאות דומה גם בישראל. לעמדתנו, ניתן וראוי לפתח את הפעילות התעשייתית באזור מפרץ חיפה לכזו המותאמת למציאות המשתנה, תוך השקת תכנית "אופק המפרץ לחדשנות" - התבססות על התעשייה הקיימת והתאמת פעילותה בהתאם למגמות בעלות יתרונות משקיים, תוך מתן מענה לצרכים האנרגטיים העתידיים של המשק, פיתוח מוצרים וטכנולוגיות חדשניים ובכללם כאלה שיסייעו בהפחתת/לכידת פחמן, היערכות לשינויי אקלים, שיקום מערכות אקולוגיות ועוד.
12. כל החלטה שלא תתקבל בהקשר של עתיד מפרץ חיפה תהיה החלטה כבדת משקל, בעלת השלכות משמעותיות על הסביבה, על הכלכלה ועל החברה בישראל. ראוי שהחלטות מן הסוג הזה תתקבלנה לאחר בחינה מעמיקה ומקצועית של העובדות ושקילת מכלול רחב של שיקולים.